

2019 kevään yhteiskokous ja työpaja

Paikka: Kansalliskirjaston Fabianian auditorio, Yliopistokatu 1, 2. krs

Aika: 13.2.2019 klo 10-15

Etäyhteys: https://connect.funet.fi/kk_kuvailu

Osallistujat: Noin 40

Muistiinpanot: Marja-Liisa Seppälä

HUPNET

tunnus: hupnet107730

salasana: jaana64parka

Ohjelma:

10.00-10.45 [Päättöksenteko- ja jalkautusprosessin läpikäynti](#) (tiedoksi ja toimeksi): (Nina Hyvönen)

- **Muistiinpanot:**
 - Jalkautusprosessia pitää kuvailuryhmissä vielä miettiä lisää kuvailun (muutoksen) merkityksen välittämiseksi kirjastonjohtajille ja rahoittajille.
 - Kuvailuryhmien jäsenten seuraavassa rekrytoinnissa on huomioitava edustavuus suhteessa eri kuvailujärjestelmiin.
 - Metatiedon järjestelmäriippuvuus ei ole ongelma, jos se ei vaaranna metatiedon yhteentoimivuutta.
 - Koha-tuotannossa on 4 tietokantaa mukana. Pääpaino on kokoelmanhallinnassa, ei metatiedossa.
 - Koulutustarpeet kuvailun muutokseen liittyen: yleiset kirjastot toivovat lisää perus-RDA-koulutusta.
 - Kuvailuohjeistukset olisi saatava ajantasalle nopeammin. Kuvailuohjeet olisi hyvä löytyä yhdestä osoitteesta. Linkityksiä ohjeesta toiseen voisi lisätä.

10.45-11.15 RDA-linjaukset (tiedoksi ja toimeksi): (Marja-Liisa Seppälä)

- [Linjausprosessin kertaus](#) ja linjaussivujen esittely
- [Paikan ja ajanjakson](#) soveltamisprofiilehdotusten käsittely
- **Muistiinpanot:**
 - kuvailun asiantuntijaryhmät lähtevät työstämään uuden RDA:n linjauksia toukokuussa
 - Kuvailustandardiryhmän puheenjohtaja vierailee ryhmissä tarpeen mukaan
 - marraskuussa seuraava kuvailuryhmien yhteiskokous?
 - tavoite: vuoden 2019 loppuun mennessä mahdollisimman paljon linjauksia ja soveltamisprofiileita valmiina
 - soveltamisprofiili: lista keskeisistä elementeistä, joita halutaan käytettävän; "pikaohje" sääntötekstiin
 - pohdittava, mistä aiheista tarpeen tehdä soveltamisprofiileja
 - paikan ja ajanjakson kuvailun soveltamisprofiilit ehdotuksina mahdollisista soveltamisprofiileista (kts. yllä), kuvailuryhmien toivotaan tutustuvan niihin ja kommentoivan näitä mahdollisimman pian

11.15-11.30 Ryhmien viestintäfoorumin esittely ja käyttöönotto (Nina)

- **Muistiinpanot:**
 - Keskustelufoorumi: <https://foorumi.kivi.fi/c/kuvailuryhmat>
 - Voisi käynnistää keskustelun esimerkiksi tänään keskustelluista asioista: testiaiheena soveltamisprofiilien ehdottaminen

11.30-12.30 Lounas (omakustanteinen)

12.30-13.30 Kansallisen kuvailukatteen varmistaminen osana kuvailun toimintaympäristöä (työryhmätyöskentelynä, 5 työryhmän vetäjinä puheenjohtajat)

- Miten varmistetaan, että keskeinen aineisto (esim. tutkimuksen ohessa tuotettava aineisto) tulisi kuvailtua kirjastojen bibliografisessa verkostossa (Tarja vetäjänä)
- Mistä kansallisbibliografia huolehtii (Marja-Liisa vetäjänä):
- Myös pitkäaikaissäilytys olisi huomioitava (Sirpa vetäjänä)
- Mikä on kuvailuryhmien rooli tässä yhteistyössä (Nina vetäjänä)
- Myös muu kuin aineiston (auktori-teettitietueiden tuottaminen) kuvailukatteen varmistaminen, esim. teoksen, ekspressiot, toimijoiden kuvailut (Jaakko vetäjänä)
- Yhteenveto (15 min)
- **Muistiinpanot:**
 - Miten varmistetaan, että keskeinen aineisto (esim. tutkimuksen ohessa tuotettava aineisto) tulisi kuvailtua kirjastojen bibliografisessa verkostossa?
 - Mitä keskeinen aineisto on
 - Mitä tarkoitetaan bibliografisella verkostolla
 - Tärkeää, että jokainen organisaatio kuvailee oman organisaationsa aineistonsa
 - Kustantajan tuottaman metatietoa olisi hyödynnettävä enemmän
 - Julkaisuarkistoissa olevaa metatietoa pitäisi olla helpompaa hyödyntää kuvailussa
 - Automaattisesti tuotettu metatieto tulossa
 - Mistä kansallisbibliografia huolehtii
 - aineistot ja kb:
 - suomalainen julkaisutuotanto, kulttuuriaineistolaki määrittelee raamit minimille
 - kuvaillaan myös harmaata aineistoa
 - verkkoaineistolla on pitkät rästit

- ei kuvailla netissä olevia pienaineistoja tai pienpainatteita
 - miten kb saisi tiedon kaikista aineistoista?
 - julkaisuarkistoinaisto olisi hyvä saada kb:hen
- pitäisikö kb:llä olla rikkaampi kuvailutaso?
- kate linjattu tärkeäksi: hyvä saada edes jotain metatietoa
- automaattisesti tuotettavan metatiedon määrää lisätään mm. niihin aineistoon, joita ei ole mahdollista kuvailla käsin ollenkaan
- koordinoituvastuu, mallioppilas kuvailusääntöjen noudattamisessa, uusien kuvailukäytänteiden pilotointi
- kansainvälinen yhteistyö: tehdäänkö miten kattavasti vielä ulkofennicaa, linkit eri maiden kansallisbibliografioiden välillä olisi kiva, mutta tunnisteet ja prosessit kesken
- Unescon julkaisutilaston tuottaminen
- Myös pitkäaikaissäilytys olisi huomioitava: [DIAT](#)
 - Mitä kuvailijan olisi huomioitava PASista
 - PAS-tunnisteet merkittävä kuvailuun
 - Keksitetty hallinto tuottaa parempaa PAS-metatietoa
 - Hallinnollisen metatiedon pitäisi tulla automaattisesti
 - Dokumentointi toimenpiteistä olisi tallennettava yhtenäisesti
 - Onko paperisen dokumentin säilyttämiseen tarvetta: on vähiten haavoittuva formaatti
 - Myös alkuperäinen dokumentti oltava tutkimuksen käytettävissä
 - PAS-työjakoa on selvitettävä: KK:n tehtävänä kansallinen ohjeistus ja pysyvä tunniste
 - Pitää saada pysyvä PAS-rahoitus
 - Kuka päättää mitä pitkäaikaissäilytetään
- Mikä on kuvailuryhmien rooli tässä yhteistyössä
 - Ryhmät toimivat tällä hetkellä hyvin
 - Monet näkökulmat ovat hyviä, näkökulmien yhteentuoaminen näissä työpajoissa myös hyvä asia
 - Asiakasnäkökulman huomioinen tärkeää
 - Yhteistyön merkitys korostuu jatkossa
 - Toimijakuvailupalvelun periaatteita on hyvä selkeyttää jatkossa
 - Järjestelmien ylläpitotyön lisäksi alettava puhua metatiedon ylläpidosta
- Myös muu kuin aineiston (auktoriteettitietueiden tuottaminen) kuvailukatteen varmistaminen, esim. teosten, ekspressioiden ja toimijoiden kuvailu
 - AMK- ja yleisten kirjastojen näkökulmasta toimijoiden, teosten, ekspressioiden jne. kuvailu tuntuu vieraalta ajatukselta (oletuksena KK-vetoisuus – toisaalta maakuntakirjastoissa on tietämystä paikalliskulttuurista)
 - OA-aineistojen toimijoiden kuvailu, varsinkin jos koko aineisto muutenkin luettelointimatonta
 - Metadatan epätasaisuus paljastuu esimerkiksi Finna-hakujen sekavuutena
 - Miten saada Asterin henkilöauktoriteetit linkitetyn datan piiriin samaan tapaan kuin ovat yhteisönimet (datan avaaminen Fintossa)?
 - Tarveperusteinen eteneminen auktorisoinnin laajentamisessa
 - Kuvailutyökalujen kehittäminen: lomakkeet auktoriteettien tekemistä varten à la Artiva et YSE
 - Tarvitaanko auktoriteettitietueita, jos aineisto on kokoteksti-indeksoitu? Suhde muuhun annotointiin?
 - Finnan hakutulokset nyt manifestaatioita, kun pitäisi pyrkiä ennemmin teosten näyttämiseen – manifestaatiotiedot olisivat ennemminkin teosten ja niiden ekspressioiden saatavuuden takia
 - Tarve analyysityökaluille teosten, ekspressioiden ja manifestaatioiden keskinäisen määrän tarkaksi selvittämiseksi
 - Digitointi voi vaikuttaa paperiaineiston pitkäaikaissäilytykseen ja paperiaineiston haettavuuden tarpeellisuuteen
 - Ulkoisten lähteiden käyttö esimerkiksi teostietueiden luomisessa (esim. elokuvien osalta Elonet ja IMDb)
- Etäryhmän mietinnät:
 - Kansallisbibliografian tehtävänä säilyttää ja rikastaa metatietoja
 - PAS: digiointi ja tekijänoikeudet keskeisiä
 - E-aineistojen tietueiden poistaminen aineistoista, jotka eivät ole saatavilla?
 - Paikkaehdotukset: ehdotuksia ei aina ehditä tekemään
 - Auktorisointityö on keskeistä kansalliskirjaston työtä
 - Tiedonkulku kuvailun asiantuntijaryhmistä kirjastoihin nyt luultavasti tehokkaampaa niissä kirjastoissa, joista on ryhmissä edustajia. Tiedonkulun tasapuolisuus riippumatta siitä, kuuluuko ko. kirjaston henkilöstön jäseniä ryhmiin.

13.30-13.45 Kahvitauko

13.45-14.45 Käytännön kuvailutyöhön liittyvien asioiden käsittelyä ja niistä sopimista (yleiskeskustelu ja konsensus): konkreettiset esimerkit etukäteen jakoon

- [Ajanilmaisemisen](#) käytännöt (Mirja Anttila alustajana)
- Teosauktoriteetit: mm. teoslinkitysten siirtäminen teoskuvailuihin (Jaakko Tuohiniemi alustajana) ([esityksen diat](#))
- Kiinteämittaisten kenttien kyselyn vastausten käsittely ja jatkojalostaminen (taustaksi [tiivistelmä tuloksista](#), esityksen [diat](#)) (Satu Niinen alustajana)
- Translitterointilinjaukset (Katerina Sornova alustajana) ([Translitterointi.pdf](#))
- Muistiinpanot:
 - Ajanilmaiseminen:
 - Mitään numeerisiä ajanmääriä ei ole toistaiseksi auktorisoitu
 - Kirjastoilta ehdotus numeeristen ajanmäärien auktorisoinnista
 - Sisku ei kannata FAST-sanaston käyttöä, mutta kannattaa aikamääreiden auktorisointia
 - Yksi mahdollista noudattaa ISO 8601 -standardia, jolloin ei auktorisoida aikamääreitä, vaatii Finnaan aikajanan käyttöä hauissa, vaatii ISO-standardin soveltamisen tutkimisen
 - Keskustelua tarvitaan hakujärjestelmien kanssa
 - Sisku jatkaa asian käsittelyä
 - Teosauktoriteetit:
 - Teosten välisten viittausten sijoittaminen teosauktoriteettitietueisiin selkeyttää aineistojen välisiä suhteita ja on kevyempää kuin viittausten toistaminen useassa samaa teosta koskevassa bibliografisessa tietueessa
 - Teostietueiden tekemistä olisi edistettävä ja Asteri-yhteistyötä avattava aiempaa useammalle organisaatiolle
 - Teosten minimitason kuvailuun voisi olla riittävä aluksi
 - Kiinteämittaiset kentät:

- Millä foorumilla kyselyn tuloksia voisi esitellä? Yleinen raportti olisi hyvä julkaista pian
- Mikä ryhmä lähtisi kehittämään kuvailuohjeistusta?
- Miten hyödynnettäisiin kiinteämittaisia kenttiä paremmin mm. uusissa kirjastojärjestelmissä? Yhteistyötä järjestelmäkehittäjien kanssa tarvitaan, miten kiinteämittaiset kentät vaikuttava tiedonhakuun
- Translitterointi:
 - Miten ruotsinkieliset kirjastot suhtautuvat kansallisten translitterointisääntöjen noudattamiseen? täytyy ratkaista erikseen
 - Pidetään hankalana kansallisen säännön käyttöä toimijoissa ja kansainvälisen säännön käyttöä aineistossa
 - Kuka tekee lopullisen päätöksen? Mikä on kansallisten ryhmien vastuu?
 - Yleisesti halutaan yksi yhteinen ratkaisu translitteroinnissa
 - Poimituissa tietueissa translitterointi noudattaa sitä
 - Alkukielinen muoto olisi oltava kuvailussa mukana aina
 - Suomessa olisi hyvä käyttää kansallisia sääntöjä
 - Pienryhmä tekee linjauksen asiasta
 - DL tämän vuoden aikana: RDA:n saatava jokin linjaus

14.45-15.00 Yhteenveto

- Seuraava työpaja pidetään marraskuussa 2019